

DE PATIËNT

Eerder verschenen van Sebastian Fitzek

Afgesneden

Passagier 23

De therapie

Het Joshuaprofiel

Het pakket

Stoel 7A

Sebastian Fitzek

De patiënt

Vertaald uit het Duits door Michel Bolwerk

the house of books

Deze uitgave is tot stand gekomen door bemiddeling van Ava International GmbH, Duitsland

Oorspronkelijke titel: *Der Insasse*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Verlagsgruppe Droemer Knauer GmbH & Co. KG, Duitsland, 2018

© Sebastian Fitzek, 2018

© Vertaling uit het Duits: Michel Bolwerk, 2019

© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam, 2020

Omslagontwerp: Zero Media GmbH

Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Mark Hesseling, Wageningen

© Omslagbeeld: Shutterstock, Inc.

Foto auteur: © H. Henkensiefken

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 5639 7

ISBN 978 90 443 5640 3 (e-book)

NUR 332

www.thehouseofbooks.com

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

I have been happy, though in a dream,
I have been happy
Edgar Allan Poe, 'Dreams'

Waarom is het hier zo koud?

Als dit de hel was waar Myriam net binnenstapte, dan was het wel veel te koud hier beneden, in dit raamloze kelderhok met vochtige tegelwanden waarop zwarte schimmel kleefde als kanker in de bronchiën van een rokerslong.

‘Pas op,’ waarschuwde de politieagent en hij wees naar haar hoofd, dat ze moest intrekken om zich niet tegen een afvoerbuis te stoten toen ze de verwarmingskelder binnenstapte. En dat terwijl Myriam niet langer was dan één meter vijftenzestig. Heel wat anders dan Tramnitz, die er veel te aantrekkelijk uitzag voor deze verschrikkelijke omstandigheden. Brede schouders, hoog voorhoofd, slank maar gespierd. Alsof hij gemaakt was voor het voorblad van de Berlijnse politiekalender, als die zou bestaan. Hier beneden bleven er alleen maar spinnenwebben en stof in zijn blonde *out of bed*-kapsel hangen, zo dicht zat hij met zijn hoofd onder het kelderplafond. Het huisje aan de rand van het Grunewald stamde uit de jaren twintig. De mensen waren hier toen blijkbaar kleiner.

En vast niet zo slecht als de laatste bewoner van dit huis. Of misschien toch?

Myriam slikte en probeerde zich te herinneren wat de voornaam was van Tramnitz, de vriendelijke agent die haar thuis had opgehaald om haar hiernaartoe te brengen.

Niet dat die er iets toe deed; ze zocht alleen maar afleiding. Maar

het lukte haar niet aan iets onschuldigs te denken. Niet in deze kelder hier, die rook naar bloed, pies en angst.

En de dood.

Tramnitz maakte het rood-witte politielint los dat de technische recherche in de vorm van een x in de open deurpost had geplakt. NIET BETREDEN, POLITIE, stond erop, en de tekst in zwarte letters op de afzettape werd steeds herhaald.

Maar Myriam las: NIET VERDERGAAN! NIET KIJKEN!

‘Luister.’ De politie-inspecteur wreef zenuwachtig over zijn driedagenbaard. In het licht van de stoffige kelderlamp leek het of hij geelzucht had. ‘We mogen hier eigenlijk helemaal niet zijn.’

Myriam wilde tegelijkertijd knikken en haar hoofd schudden (*Nee*, dat mogen we niet. Maar: *ja*, ik moet het doen), met het uiteindelijke effect dat haar bovenlichaam een merkwaardige trek-beweging maakte.

‘Klopt, maar ik wil *het* zien.’

Ze zei ‘het’, alsof het om een voorwerp ging. Ze kreeg het niet voor elkaar om de gruwel bij naam – bij *háár* naam – te noemen.

‘Ik ga mijn boekje te buiten. De plaats delict is nog niet vrijgegeven en de beelden...’

‘Erger dan die in mijn hoofd kunnen ze niet zijn,’ zei Myriam vrijwel onverstaanbaar. ‘Alstublieft, ik moet het met eigen ogen zien.’

‘Oké, maar wees voorzichtig,’ waarschuwde de politieagent voor een tweede keer. Nu wees hij op de treden voor hen. De kleine houten trap kraakte droog onder hun sneakers. Tramnitz trok een melkachtig plastic zeil als een douchegordijn opzij. Daarachter lag een soort voorkelder, die door de eigenaar vermoedelijk als kleedruimte of garderobe werd gebruikt, voordat hij een paar stappen verderop door een op een kier staande branddeur de hel binnenging.

Er hing een postbezorgersuniform keurig op een hanger aan een koperen leiding. Daarnaast stond een steekwagen met pakketjes.

‘Dus toch,’ liet Myriam zich ontglippen.

Tramnitz knikte. Hij knipperde met zijn ogen alsof hij er wat van het stof in had gekregen dat hier door de bedompte lucht dwarrelde. ‘Uw vermoedens zijn bevestigd.’

Grote god.

Myriam greep naar haar keel; ze kon niet slikken, haar mond leek uitgedroogd.

Toen de politie na weken nog steeds geen spoor van Laura had gevonden, was Myriam op eigen houtje op zoek gegaan naar haar dochter. Ze ondervroeg alle burens nog een keer, evenals alle medewerkers in de winkels rondom de speeltuin van het Schweizer Viertel, waar haar dochter voor het laatst was gezien.

Het was een oudere, licht demeterende bewoonster geweest. Ze hadden haar verklaring blijkbaar niet serieus genomen of niet verder onderzocht, vast ook omdat ze snel de draad van haar verhaal kwijtraakte en plotseling verviel in herinneringen. In elk geval meende die vrouw op de dag van de ontvoering een pakketbezorger te hebben gezien. Ze had met hem te doen gehad, want er was niemand om hem te helpen met de grote hoeveelheid pakketjes die hij weer mee terug moest nemen omdat de geadresseerden niet thuis waren; het was een heel eind van het woonblok in de Altdorfer Strasse terug naar zijn DHL-bestelbus. Toen dwaalde ze af; hij had haar aan haar neef doen denken, wat haar geloofwaardigheid niet ten goede kwam.

En toch was haar aanwijzing de belangrijkste van allemaal geweest!

‘Hij heeft zich inderdaad vermomd als pakketbezorger,’ bevestigde Tramnitz, terwijl hij zachtjes met zijn voet tegen een stapel pakketjes stootte van ongeveer anderhalve meter hoog. Eerst tot haar verbazing en toen tot haar schrik viel de stapel omver, hoewel de politieman hem nauwelijks had aangeraakt.

‘Papier-maché,’ legde Tramnitz haar uit. ‘Hol vanbinnen.’

Het was een uitgeholde stapel neppakketjes.

Eén meter vijftig hoog.

Genoeg ruimte voor een kind van zeven.

‘Laura...’ steunde Myriam. ‘Mijn kindje. Wat heeft hij met haar gedaan?’

‘Hij heeft haar bedwelmd en hierin verstopt, om haar vervolgens ongezien naar zijn bestelbus te slepen. Kom.’

Tramnitz’ sterke handen trokken de branddeur open, waarop aan de buitenkant een oude sticker van Sound & Drumland was geplakt. Was het mogelijk dat dat monster van muziek hield?

Net als Laura?

Myriam moest aan de kinderpiano denken die ze afgelopen zomer nog hadden gekocht en die de laatste weken zo onverdraaglijk stil in de woonkamer had gestaan. Hier beneden was het echter een onverdraaglijk lawaai. Hier, in deze vierkante kelder waar ze net naar binnen was gegaan, meende Myriam het gegil van haar dochter te horen. Een echo van herinnering, die weergalmde te midden van de lichtgrijze muren en de tegelvloer met de in het midden geplaatste afvoer. Boven hen bungelde een kaal, met witte verf bespikkeld peertje, dat meer schaduw dan licht leek te geven.

‘Wat is dat?’ vroeg Myriam met hese stem. Ze wees naar een kist die tegen de muur voor hen stond.

Tramnitz krabde zich in zijn uitgeschoren nek en tuurde naar de hoekige houten kist. Die stond op een metalen tafel, die deed denken aan een sectietafel van een forensisch arts. De kist was gemaakt van bruin plaatmateriaal en was ongeveer anderhalve meter lang en dertig centimeter breed. In de zijwand die naar hen toe gekeerd stond, waren twee ronde gaten geboord, iets groter dan het oppervlak van een tafeltennisbatje. Ze waren bedekt met een ondoorzichtige folie, evenals de bovenkant van de kist, zodat Myriam niet kon zien wat erin zat.

‘Dat is een couveuse,’ zei Tramnitz, en de hel van de kelder werd nog kouder. Myriam werd misselijk toen ze begreep dat de gaten bedoeld waren om wat achter de wanden van de ‘couveuse’ verborgen ging met je handen te kunnen aanraken.

‘Wat heeft hij haar aangedaan? Wat heeft hij mijn kindje toch aangedaan?’ vroeg ze aan Tramnitz zonder hem aan te kijken.

‘De vader heeft jarenlang op een afdeling voor neonatologie gewerkt, tot hij wegens onzedelijk gedrag werd ontslagen. Dat heeft hij nooit kunnen verkroppen. Hier onder de grond schiep hij zijn eigen babyafdeling.’

‘Om wat te doen?’

Myriam kwam een stap dichterbij en stak haar hand uit, maar die trilde te erg. Het lukte haar niet. Alsof er een magnetisch veld rondom de ‘couveuse’ lag, want hoe dichterbij ze kwam om de folie weg te trekken, hoe sterker haar vingers werden afgestoten.

Tramnitz ging vlak achter haar staan. Hij raakte voorzichtig haar schouders aan en schraapte zijn keel. ‘Wilt u dat echt?’

Ze knikte, in plaats van schreeuwend weg te rennen.

De agent trok de plasticfolie van de ‘couveuse’, en het lukte Myriam niet snel genoeg om haar ogen dicht te doen. Ze had het al gezien, en het gruwelbeeld had zich in haar geheugen gegrift als het brandijzer in de huid van een dier.

‘Laura!’ bracht ze snikkend uit, want er was geen twijfel mogelijk. Het lichaam was dan wel goeddeels bedekt met geurabsorberende kattenbakkorrels en onder de ver opengesperde ogen kropen al maden, maar Myriam had haar herkend – aan het kuiltje in haar kin, de moedervlek naast haar rechterwenkbrauw, het Lillifeespeldje dat haar eigenwijze pony moest temmen.

‘Hij heeft goed voor haar gezorgd.’

‘Wat?’

Myriams gedachten waren mijlenver weg van alles wat met het echte leven te maken had, verloren in een zee van pijn en smart. De woorden van de agent sijpelden door in haar bewustzijn alsof ze uit een andere dimensie afkomstig waren en niets voor haar betekenden.

‘Hij gaf haar te eten, medicijnen, warmte. En liefde.’

‘Liefde?’

Myriam vroeg zich af of ze haar verstand was verloren.

Ze draaide zich om naar Tramnitz en keek naar hem op. In een waas van tranen vervaagde het aantrekkelijke symmetrische gezicht van de agent als achter een muur van regen.

Tot haar ontzetting begon hij te snikken. 'O, dat is nog veel beter dan ik had gehoopt. Die uitdrukking op uw gezicht!'

Op dat moment wist Myriam zeker dat er geen God meer bestond. Alleen zij was er nog, Laura's lijk en de duivel vlak voor haar.

U bent helemaal geen politieman, wilde Myriam nog schreeuwen. Ú was het! U hebt mijn kind ontvoerd, gemarteld en vermoord!

Maar al die woorden vonden de weg naar buiten niet meer; ze kwamen niet meer uit haar mond, omdat er een bijl recht tussen haar ogen was beland.

Het laatste wat ze in dit leven hoorde, was een pijnlijk geluid van iets wat versplinterde, alsof een heel bos vol kurkdroge twijgen vlak bij haar oren werd gebroken, alleen nog overstemd door het afgrijselijke gelach dat aan Guido Tramnitz' mond ontsnapte terwijl hij toesloeg. Nog eens, en nog eens. En nog eens.

Tot alles om hem en haar heen één grote rode mist was. Toen nog één laatste, heftige pijnscheut. Daarna niets meer.

Niet eens meer zwart.

Till Berkhoff

De baby stikte, maar dat kon die kaalkop niets schelen.

Hij hief zijn vuist in de lucht en liet die als Thors hamer neerkomen op Tills motorkap. 'Rot op met die klotewagen, het is hier eenrichtingsverkeer!'

'Blijf drukken. Drie keer, zoals gezegd. U kunt het,' zei Till, die net uit zijn ambulance was gestapt.

Hij had het niet tegen de barbaar die voor hem op straat stond met zijn trainingspak dat drie maten te klein was voor zijn opgepompte spieren, maar tegen de moeder aan de telefoon, die in haar paniek bijna begon te hyperventileren.

Haar telefoontje was vijf minuten geleden bij de alarmcentrale binnengekomen. Vanaf dat moment probeerde Till haar op afstand te instrueren: 'Dan weer mond-op-mondbeademing. We zijn er zo.'

Maar dan moet Mr. Boksschoenen ons er nu wel eindelijk een keer langs laten.

Hemelsbreed was het misschien nog maar vierhonderd meter naar de vrouw. Ze hadden een stuk afgesneden door de Eichkatzweg te nemen om zo de Eichkampstrasse te omzeilen, waar een ongeluk was gebeurd. Maar omdat die mafkees met zijn SUV niet aan de kant wilde gaan, kwamen ze niet meer verder in de smalle eenrichtingsstraat. Er was niet eens een stoep. En het was zonneklaar dat die aso met zijn vuisten wilde afdwingen dat de ambulance achteruitging.

'Ik waarschuw nog één keer, of wou je klappen? En dan bedoel

ik geen applaus.’ De spierbonk keek even achterom naar zijn auto. Daarin zat een roodharig charmkinkel haar botoxlippen te stiften. ‘Je staat in de weg en ik heb haast.’

Till haalde even diep adem en liet zijn mobieltje zakken. ‘Hoor eens, wat is dit, denk je?’ vroeg hij.

Hij wees naar de ambulance waar de mafkees zojuist tegenaan had geslagen. De zwaailichten stonden stom rond te draaien op het dak.

‘Ik moet naar de Dauerwaldweg en ga nu echt niet achteruit door dat kruipgat, zodat jij op tijd op de sportschool bent.’

Het kwam wel vaker voor dat mensen klaagden als er een voertuig van een reddingsdienst ergens dubbel geparkeerd stond waar ze langs moesten, maar deze vertoning ging zelfs voor Berlijnse begrippen wel heel ver. *Hoewel...* Gisteren nog had er in Lankwitz een briefje op hun voorruit geplakt gezeten: ‘Ook al redt u mensen, u hebt niet het recht onze lucht te vervuilen met uw uitlaatgassen. Zet de volgende keer de motor af terwijl u een patiënt uit zijn huis haalt!’

De bezorgde boze burger was blijkbaar niet op het idee gekomen dat daarmee ook de levensreddende apparatuur voor de patiënt met een hartaanval zou worden uitgeschakeld. Zoals die krachtpatser niet aan een stikkende baby dacht.

‘Hallo? Bent u daar nog?’ hoorde Till de moeder angstig roepen, terwijl de kaalkop op hem afkwam.

Hij drukte zijn mobieltje weer stevig tegen zijn oor. ‘Ja, ik ben er nog. Gaat u maar verder met de mond-op-mondbeademing!’

‘Ze loopt blauw aan. Mijn hemel. Ik denk dat ze... Ze...’

‘Laat maar!’ riep Tills partner achter hem. Aram was al met zijn noodkoffer uitgestapt. ‘Jij achteruitgaan, ik ren alleen vooruit.’

‘Ja, luister maar naar die Turk,’ lachte de kaalkop. ‘Hup, hup. Achteruit jij!’

En daar was het weer, die kriebel in zijn vingers. Dat waarschuwings-signaal dat Tills hersenen afgaf als hij op het punt stond de fout in te gaan. Till wist niet of het de belediging van zijn Koerdische partner door die aso was of dat hij verder helemaal geen aanleiding nodig

had gehad. Er stond immers een leven van een zes maanden oude zuigeling op het spel. De laatste keer dat hij die speldenprikachtige tinteling in zijn vingertoppen had gevoeld, was bij de brand van drie weken geleden geweest. Het was hem op een tuchtprocedure komen te staan.

Till was brandweerman, lid van het aanvalsteam. Hoofdbrandmeester met een opleiding tot ambulancehulpverlener voor noodgevallen. Eigenlijk moest hij hier in Westend nu helemaal niet de hulpverlener uithangen, maar ergens aan het front met ademhalingsapparatuur en een bijl een brandend gebouw binnenrennen.

Eigenlijk.

‘Te impulsief gedrag. Dat mogelijk gevaar oplevert voor collega’s,’ stond in het psychologisch rapport waardoor hij was overgeplaatst. Een degradatie. Ambulancehulpverlener in het zuidwesten van Berlijn.

En dat allemaal vanwege een stomme kat. Maar wat had hij dan moeten doen? Die oude oma had zo bitter gehuild, die poes was het enige wat ze nog had, dus hij was teruggegaan het brandende appartement in. Uiteindelijk had een kameraad hem te hulp moeten komen.

Vlak voordat hij het vuur in was gerend, had hij ook die kriebel in zijn vingers gevoeld: het waarschuwingssignaal dat hij niet iets doms moest doen. *Deze keer, zo zei hij nu tegen zichzelf, zal ik ernaar luisteren.*

Nog afgezien van het feit dat hij geen tijd had voor deze onzin, behoorde Mr. Boksschoenen duidelijk tot een andere gewichtsklasse. Niet dat Till klein en schriel was, maar hij had een goede kijk op straatvechters en vechtsporters. En in die disciplines was zijn tegenstander hem veruit de baas.

‘Oké, de slimste hier maakt wel plaats,’ zuchtte Till onder hoongelach van de aso.

Hij stapte weer in de ambulance en startte met jeukende vingers de motor. Hij schakelde en probeerde zijn woede weg te slikken.

Hij wachtte nog tot de mafkees weer in zijn SUV zat.

Toen gaf hij gas.

Een halve tel later zat hij vol op de motorkap. De klap was niet hard genoeg om de airbags te activeren, maar omdat de barbaar zijn gordel nog niet om had, knalde hij met zijn hoofd op het stuur.

De roodharige vrouw gilte zo hard dat Till haar zelfs door twee autoruiten heen en ondanks de gierende banden op het asfalt en versplinterend glas, plastic en chroom kon horen, terwijl ze met wagen en al naar achteren werd geduwd.

Even later zag hij aan de linkerkant een oprit, en Till gooide het stuur om terwijl hij vol gas gaf om met doordraaiende banden de toetgetakelde SUV aan de kant te duwen. Waarbij ook twee andere geparkeerde auto's beschadigd raakten. Maar eindelijk was de weg vrij en Till moest op de rem trappen om niet als een pijl uit de boog richting Alte Allee te schieten.

Hij stopte, opende het portier aan zijn kant en keek even achterom naar Aram, die verstijfd van schrik op straat stond, naast de volledig gedeukte SUV op de oprit, waar de barbaar net uit wilde klimmen. Zijn neus was gebroken, bloed stroomde over zijn gezicht en hij maakte een volkomen versufte indruk.

'Eerst de baby,' riep Till naar zijn partner. 'Zijn neus kan wel wachten.'

Acht uur later

‘Ik wil je iets laten zien,’ hoorde hij hem stamelen. Half fluisterend, half huilend.

Till kromp ineen van schrik, omdat Max weer eens als een echte elitesoldaat naar hem toe was geslopen. Maar hij had dan ook zoals altijd de deur naar zijn werkkamer op de bovenste verdieping open laten staan. Tills hekel aan afgesloten ruimtes was net zo groot als zijn liefde voor zijn zesjarige zoon, die over het talent beschikte geluidloos een trap op te zweven.

‘Wat is er dan aan de hand, jochie?’

Till klapte zijn laptop dicht. Hij had zijn standpunt alvast uitgewerkt, hoewel het de moeite eigenlijk niet waard was. De situatie was volkomen duidelijk, dus wat wilde de onderzoekscommissie nou verder nog ophelderen?

Ja, hij was weer door het lint gegaan. Ja, hij had zich opnieuw impulsief en onbeheerst gedragen, deze keer zelfs met getuigen erbij, die konden bevestigen dat hij was doorgedraaid en een burger een gebroken neus had bezorgd, nog afgezien van de blikshade van honderdduizenden euro’s aan de in totaal vier auto’s. Dat hij een paar minuten later het leven van een baby had gered, was bijzaak. Het voertuig van een reddingsdienst mocht niet als tank worden gebruikt om op tijd op de plaats van een ongeval te verschijnen. Till zou worden ontslagen, op z’n laatst wanneer de pers de zaak

zou uitmelken en hem als de amokmakende ambulancebroeder zou afschilderen.

‘Ik heb de Millennium Falcon af.’

Zijn zoon droeg het grijze ruimteschip van lego als een heilig relikwie zijn werkkamer in.

‘Mooi hoor,’ zei Till vol lof, waarbij hij zich afvroeg of het pedagogisch verantwoord was om Max op zijn zesde uitgerekend een met laserkanonnen uitgerust *Star Wars*-ruimteschip te laten bouwen. ‘Te gek; op de doos stond toch dat die pas voor kinderen vanaf negen was?’ voegde hij eraan toe, hoewel hij wist dat die leeftijdsindicaties vaak uit de lucht gegrepen waren. ‘In geval van twijfel,’ zo had een speelgoedontwikkelaar bij wie ze een keer een brandje in het magazijn hadden moeten blussen hem een keer toevertrouwd, ‘beweren we dat het voor wat oudere kinderen is. Hun ouders denken dan dat ze een klein genie in huis hebben.’

‘Ik zie Han Solo, en hier, is dat Chewbacca? Je hebt zelfs Luke Skywalker in de cockpit. Wauw. Prachtig gedaan. Waarom huil je nu dan?’

Max haalde zijn neus op en draalde nog een beetje. ‘Mama,’ zei hij ten slotte.

‘Wat is er met haar?’

‘Ze heeft gezegd dat ik het niet mag.’

‘Wat mag je niet?’

‘Het aan haar laten zien.’

Till glimlachte en woelde door Max’ dikke bruine haar, dat hij van zijn moeder Ricarda had. Net als de volle lippen en lange wimpers.

Toch zei bijna iedereen dat zijn zoon op hem leek, wat alleen door zijn grote donkere ogen kon komen, die er altijd treurig uitzagen, zelfs als hij weleens glimlachte.

‘Wie bedoel je met “haar” – Anna?’ Till wierp een blik door het grote raam van de vide. Op de daken van de huizen aan de overkant lag een dik pak sneeuw dat afgelopen nacht uit de lucht boven

Buckow was komen vallen. Het buurmeisje was Max' eerste liefde, en ze was inderdaad heel mooi, moest Till toegeven. Ze was ook nog eens slim, aardig en beleefd; eigenlijk de ideale schoondochter, zolang je het kleine leeftijdsverschil buiten beschouwing liet. Anna was zeventien en zat in de eindexamenklas, terwijl Max nog maar naar groep drie ging en brandweerman wilde worden, net als zijn vader.

Maar Anna speelde het spelletje wel mee. Als Max haar vol aanbidding aankeek, mocht hij haar weleens een knuffel geven, en ze antwoordde zelfs op zijn onbeholpen liefdesbrieven. Altijd als ze Till zag, zei ze 'Hallo, schoonvader' tegen hem. En om zijn kleine hart niet te breken verzweeg ze tegenover Max dat de jongeman die haar soms met de motor kwam ophalen haar vaste vriendje was.

'Is Anna wel thuis dan?' vroeg Till.

Max knikte.

'En mama heeft gezegd dat je niet naar haar toe mag gaan?'

'Ik wil haar alleen maar even iets laten zien.'

'Hm, ik begrijp het. Dat zou ze vast leuk vinden.'

Till probeerde een oplossing te bedenken die bij niemand ergernis zou opwekken. Hij had zijn portie ruzie en tranen wel weer even gehad. Na alles wat er was gebeurd, verlangde hij naar harmonie. Uiteindelijk koos hij weer eens voor de middenweg, die eigenlijk een lui compromis was.

'Oké, jochie. Laten we een deal sluiten. Jij maakt de kattenbak schoon en dan mag je nog even naar Anna om de Millennium Falcon te laten zien – hoe vind je dat?'

Max knikte, en Till veegde de laatste traan van zijn wang. Toen gaf hij hem een zacht tikje voor zijn broek. 'En zeg maar tegen mama dat ik zo naar beneden kom om met haar te praten.'

Als hij Ricarda een beetje kende, zou ze minstens een uur lang geen woord meer tegen hem zeggen, omdat hij haar opvoedmethodes weer eens had ondermijnd.

Tot zover het verlangen naar harmonie.

Ze had vast goede redenen waarom ze niet wilde dat Max zo vlak

voor het donker nog naar buiten ging, ook al hoefde hij maar een straathoek verderop te zijn om bij Anna's huis te komen.

'Hij speelt ons nu al tegen elkaar uit,' verweet ze hem regelmatig – en ze had gelijk. Het lukte Till gewoon niet zijn zoon iets te weigeren, en al helemaal niet als hij huilend voor hem stond en hem als een zielig hondje aankeek. Hij dacht weleens dat Ricarda vooral nog een tweede kindje had gewild zodat Max door de komst van Emilia niet meer het enige kind was dat hij kon vertroetelen.

'O ja. Max?'

Zijn zoon draaide zich op de bovenste trede van de videtrap nog een keer naar hem om. Hij keek bezorgd; zijn vader kon de deal wel weer eens afblazen.

'Ja, papa?'

'Wat was ook weer het codewoord?'

Max

Ijsblokje, dacht Max en hij hield het bouwpakket stevig vast.

Hij stapte de deur uit en de kou in, die perfect bij het woord paste dat papa en hij, vorige zomer alweer, hadden afgesproken. Een politieman had hen op het idee gebracht. Die was bij de kinderopvang langsgesproken om te waarschuwen voor gemene mensen die kinderen pijn wilden doen. De agent had als tip gegeven dat ouders en kinderen een codewoord moesten afspreken dat alleen de gezinsleden kenden.

Papa vond het een goed idee.

Ze hadden heel vaak geoefend; tijdens hun wandelingen door het bos, in de auto of als ze op de bus stonden te wachten. Ze hadden de situatie nagespeeld waarmee de agent Max bang had gemaakt.

‘Wat doe je als een onbekende tegen je zegt dat je mee moet komen omdat hij je een snoepje wil geven of een lief huisdier wil laten zien?’

‘Dan zeg ik nee!’

‘En als hij zegt dat je ouders het goedvonden?’

‘Dan vraag ik naar het codewoord.’

‘En wat is ons codewoord?’

‘Ijsblokje.’

‘Oké. En als die onbekende het woord niet kent?’

‘Dan weet ik dat hij niet door jullie is gestuurd.’

‘En wat doe je dan?’

‘Dan roep ik heel hard: “Help!” En dan ren ik weg.’

‘Ijsblokje,’ mompelde Max, waarna hij voorzichtig de drie treden bij de voordeur af liep, de voortuin in.

Papa had vanmorgen zout gestrooid op het kleine stukje naar de heg, maar het had opnieuw gesneeuwd en Max mocht in geen geval uitglijden, zodat er niets op het ruimteschip zou verschuiven of zelfs kapotgaan.

Hij verheugde zich al op de blik op Anna’s gezicht wanneer ze het zou zien. Daarna zou ze hem een knuffel geven. Dat deed ze altijd als ze elkaar zagen. En dan rook ze zo lekker. Naar perzik; dat dacht hij tenminste, hij wist niet zeker waarmee ze haar haar waste. Het rook in elk geval anders dan de dinodouchegel waarmee mama hem altijd inzepte.

Uiterst geconcentreerd, met zijn ogen afwisselend op het ruimteschip en op het tuinhok gericht, dat hij voorzichtig met zijn voet opende, liep hij langzaam verder. Desondanks liet hij zijn bouwwerk bijna vallen, zo erg schrok hij van die stem.

‘Hé, kereltje!’

Hij keek naar rechts, waar een man onder een oude lantaarnpaal stond, die op dat moment als op commando aansprong, net als de overige straatverlichting in het kasseienstraatje.

‘Ja?’

‘Weet jij waar huisnummer 65 is?’

Max wilde op weg naar Anna niet worden opgehouden, en bovendien voelde hij het met de seconde kouder worden.

‘Wat is het codewoord?’ liet hij zich ontglippen.

‘Hè?’

De man keek hem aan alsof hij iets in de geheimtaal had gezegd die hij met zijn beste vriend Anton had bedacht.

‘Laat maar,’ zei Max even later. Hij besloot de man te helpen. ‘Nummer 65?’

De man kwam dichterbij, maar Max was niet bang.

De man had hem immers niet gevraagd mee te gaan. En het

codewoord gold eigenlijk niet voor een postbezorger in uniform die probeerde een steekwagentje vol pakketjes door de sneeuw te trekken.

5

Till

Een jaar later

Niets. Geen enkel geluid. Geen voetstappen. Zelfs geen geklop.

Till Berkhoff had niet gehoord dat zijn zwager door de deur naar binnen was gekomen, hoewel Oliver Skania nou niet bepaald een elfje was dat licht als een veertje boven de grond aangezweefd kwam. Normaal gesproken trok de forse inspecteur bij de recherche alleen al de aandacht door met zijn honderdtwintig kilo ergens binnen te komen, of het nu om een plaats delict, een verhoorkamer of, zoals nu, een privéaangelegenheid ging.

Maar op dat moment zat een andere man met grijzend haar in de woonkamer zo hard te schreeuwen dat er een helikopter in de tuin had kunnen landen zonder door Till te worden opgemerkt.

‘De seriemoordenaar Guido Tramnitz wordt op dit moment, tien maanden na zijn arrestatie, om tot nu toe nog onbekende redenen overgeplaatst naar de intensive care van Forensische Psychiatrie.’

Till had het volume van de televisie bijna voluit gezet, zodat hij geen woord zou missen van het commentaar van de nieuwslezer bij de gruwelijke beelden. Zijn stem had die onoprechte, zelfverliefde, dramatische klank die televisiepresentatoren eigen is en waar Till zo’n hekel aan had.

‘Tramnitz was in januari schuldig bevonden aan de moord op de zevenjarige Laura en haar moeder Myriam Z. en had de politie naar de vindplaats van nog een ander lijk geleid, dat van de zesjarige Andreas K.’

Beelden van de plaats delict, een vuile kelder en een ruw getimmerde houten kist die veel weg had van een doodskist voor kinderen werden afgewisseld met schoolfoto's van de vermoorde kinderen. Daarna lieten ze weer de foto zien die Tramnitz tot de popster van de verschrikking had gemaakt. De foto was direct na zijn arrestatie genomen door een paparazzo, toen Tramnitz in een politiewagen recht in de camera zat te glimlachen.

Open, sympathiek, als een fotomodel met de blauwe ogen van een pasgeboren baby.

'Tijdens de rechtszaak werd de man die het "Couveusemonster" wordt genoemd vanwege zeer ernstige schizofrene stoornissen ontoerekeningsvatbaar verklaard. Tramnitz was ervan overtuigd dat boze machten iets in zijn hersenen hadden geplant waarmee ze zijn gedachten stuurden.

Na slechts drie zittingsdagen werd hij onder zeer strenge veiligheidsmaatregelen overgebracht naar de Stein-kliniek, een zwaar bewaakt psychiatrisch ziekenhuis in het Berlijnse stadsdeel Berlin-Tegel. Volgens de laatste berichten verkeert hij in acuut levensgevaar. Het zijn nu nog onbevestigde geruchten, maar Tramnitz zou vandaag nog worden geopereerd.'

'Hopelijk hebben zijn medegevangenen die smeerlap helemaal tot moes geslagen,' mompelde Skania.

De televisie liet beelden zien van de kliniek en de arts die hem vermoedelijk behandelde, die op vragen naar de toestand van zijn patiënt alleen maar zijn hoofd schudde en de journalisten haastig voorbijliep. Onder in beeld verscheen de tekst: *Dr. H. Frieder, chirurg.*

Daarbij gaf de nieuwslezer het volgende commentaar: 'De Stein-kliniek beschikt voor noodgevallen over een intensive care en een traumastation, omdat het onder geesteszieke delinquenten geregeld voorkomt dat ze zichzelf verwonden. In enkele gevallen kan een psychose ook organisch zijn, waardoor een herseningreep noodzakelijk is. Dokter Hartmut Frieder wilde ons niet vertellen of dit ook bij Guido Tramnitz het geval is.'

Die naam kwam Till bekend voor. Hij meende zich te herinneren dat hij de arts een keer had ontmoet toen hij een brandslachtoffer in de Virchow-kliniek afleverde. En later had hij geruchten gehoord van de verpleegsters. Frieder zou onder invloed van alcohol zijn geweest toen hij een patiënt verloor. Het was nooit tot een proces gekomen. De familie had waarschijnlijk een schikking getroffen met het ziekenhuis en een hoge vergoeding ontvangen. Sindsdien werkte Frieder als zelfstandig arts en werd hij blijkbaar in noodgevallen als chirurg in de Stein-kliniek ingeschakeld.

‘Daar kun je beter niet naar kijken,’ zei Skania terwijl hij zijn colbert uittrok.

Till wierp een blik op de schouderholster met het dienstwapen die over de omvangrijke borst van zijn zwager spande, om vervolgens weer naar de televisie te staren, maar die zette hij met de afstandsbediening wel wat zachter.

‘De zaak-Guido Tramnitz zorgde niet alleen vanwege zijn onbeschrijflijke wreedheid voor dikke krantenkoppen, maar ook omdat de recherche en forensische dienst ervan uitgaan dat hij verantwoordelijk is voor ten minste nog één andere kindermoord. Omdat Tramnitz echter op aanraden van zijn advocate zwijgt, zullen zijn overige misdaden waarschijnlijk nooit worden opgelost.’

Till kromp ineem toen hij in de volgende televisiebeelden een man zag die hem heel bekend voorkwam, maar tegelijkertijd volkomen vreemd was: zichzelf.

De verslaggever had hem voor zijn huis staan opwachten. Till kon zich nog maar nauwelijks herinneren hoe hij in de hoek was gedrukt door de persmusket, die hem met tactloze vragen had lastiggevallen: ‘Meneer Berkhoff, denkt u dat Guido Tramnitz ook de moord op uw zoon Max op zijn geweten heeft? Zal hij die bekennen? Wat zou u met de verdachte doen als u de kans kreeg?’

Die laatste vraag was een onverholven toespeling op de berichten over zijn ‘impulsieve, onbeheerste karakter’, dat hem zijn baan had gekost.

Toen Max verdween, was Till aanvankelijk de hoofdverdachte. Niet voor de politie, maar voor de media, die al snel lucht hadden gekregen van zijn personeelsdossier en de tuchtprocedure tegen hem, waarin sprake was van zijn latent gewelddadige, risicovolle gedrag. Toen vervolgens ook nog eens de SUV-kaalkop een interview gaf aan alle mogelijke roddelbladen, tegen het bijbehorende honorarium, waarin hij vertelde hoe Till hem met zijn ambulance had willen doodrijden, begonnen de eerste reporters al bij Max' vroegere kleuterschool te informeren of het joch weleens met ongebruikelijke verwondingen op school was verschenen. Was de vader misschien vroeger al eens gewelddadig geweest tegen zijn zoon?

Woedend zette Till de televisie uit, maar daarmee verdwenen de beelden niet uit zijn hoofd.

De straat. De besneeuwde kasseien. De legosteentjes. Hoe passend, dacht Till bij de herinnering aan het kapotte ruimteschip – het enige wat er in zijn eigen, sindsdien gebroken leven nog van Max over was. Toen hij niet naar huis kwam en ze hoorden dat hij nooit bij Anna was aangekomen, hadden ze alleen nog losse stukjes teruggevonden. De technische recherche had elk afzonderlijk legosteentje verzameld en alles in het laboratorium weer in elkaar gezet. Om te controleren of de dader naast Max ook nog een trofee had meege-nomen. En inderdaad ontbrak er een poppetje.

Luke Skywalker.

Van de aardbodem verdwenen, net als zijn zoon.

Inmiddels was ook Ricarda uit zijn leven verdwenen, die hem – terecht – medeschuldig hield aan de tragedie, ook al had ze die ene zin waarmee hij zichzelf al twaalf maanden kwelde nooit uitgesproken: 'Als je hem geen toestemming had gegeven naar Anna te gaan, was dit allemaal nooit gebeurd.'

Till stond op en schudde zijn lichaam als een natte hond, maar de herinneringen raakte hij niet kwijt. Net als zijn ongenode gast, die het blijkbaar helemaal niet stoorde dat hij sinds hij was binnengekomen door Till volkomen werd genegeerd.

‘Wat kom je doen?’ vroeg hij uiteindelijk onbeleefd, maar ook dat leek Skania niet te deren. Waarschijnlijk was zijn zwager er na jarenlange ervaring aan gewend geraakt dat nabestaanden hun vertwijfeling botvierden op de boodschapper. Of hij zag het als een familieplicht om hem te steunen, ook al was het slechts een kwestie van tijd voordat zijn zus zich van Till zou laten scheiden. Ricarda was immers al het huis uit, en ze had Max’ zusje uiteraard meege-
nomen.

‘Hoor eens, er is een nieuwe ontwikkeling, maar...’

Skania trok met twee vingers een van de plooiën in zijn dubbele kin naar beneden, wat een gewoonte van hem was als hij nadacht over wat hij ging zeggen.

‘Wat dan?’

‘Ze hebben de zoektocht naar Max definitief gestaakt.’

6

Till haalde een hand door zijn vette ongewassen haar. Het was allang één uur geweest, maar hij liep nog steeds in zijn pyjama.

‘Hè? Mijn zoon wordt toch pas sinds een jaar vermist?’

Zijn zwager knikte. ‘Klopt. Maar ze weten zeker dat Tramnitz de dader is. De modus operandi, zijn werkterrein, alle omstandigheden van zijn daden passen een-op-een op je zoon. Je weet hoe druk wij het hebben. Denk je dat ik hier geen vieze smaak van in mijn mond krijg? Maar het heeft geen zin om naar een dader te zoeken die toch al voor de rest van zijn leven vastzit. We weten dat hij het was.’

Till had het gevoel dat alle lucht uit de kamer om hem heen was verdwenen.

Het definitieve van dit nieuws deed hem bijna stikken.

‘Maar jullie weten niet waar Max is. Jullie móéten verder zoeken!’ bracht Till ertegen in met een stem die van diep uit zijn keel leek te komen.

Skania knikte. ‘Als ik de leiding had, liep het heel anders, neem dat maar van mij aan. Ik zou elke steen in deze stad net zo vaak laten omkeren tot we hem gevonden hadden. En het zou me geen bal kunnen schelen of we wel genoeg mensen en middelen hadden. Maar dat is nou precies de reden dat ik officieel niet op deze zaak ben gezet.’

‘Natuurlijk.’

Skania was er als broer van zijn vrouw te nauw bij betrokken.

Hoe kon hij dan objectief onderzoek doen? Maar dat hij niet bij het onderzoeksteam zat, wilde nog niet zeggen dat zijn collega's hem ook buiten de informatiestroom hielden.

'Ze kúnnen gewoon niet stoppen met zoeken naar Max. Ik moet weten wat er met mijn jongen is gebeurd!'

'Je weet wát er met hem is gebeurd,' antwoordde Skania.

Ja. Dat wist hij.

Till wreef over zijn tiendagenbaard, die hij misschien ook al wel twee weken had laten staan. Sinds Max verdwenen was, leken alle dagen op elkaar.

Opstaan. Aan Max denken. Aankleden. Aan Max denken. Wanhopig worden. Aan Max denken. Uitkleden. Aan Max denken. Gaan liggen. Aan Max denken. Wanhopig worden. Niet kunnen inslapen. Aan Max denken. Opstaan.

En sinds Ricarda bij hem weg was, hoefde hij zich ook niet eens meer aan of uit te kleden.

'Je weet wat het lot is van de andere kinderen,' probeerde Skania voorzichtig tot hem door te dringen.

Ja. Dat wist hij. Eén jongen, één meisje. Zeven en zes jaar oud. Tramnitz had ze allebei meegenomen toen ze in de voortuin aan het spelen waren. Hij had zich verkleed als pakketbezorger, had hen verdoofd en hen naar de kelder onder zijn huis gebracht, waar hij ze in een zelfgemaakte couveuse martelde, misbruikte en doodde. Geen van de kinderen die in zijn macht waren, had nog langer dan achtenveertig uur geleefd. Max was nu al dik een jaar verdwenen. Vlak nadat de burens een DHL-bestelbus en een bezorger met een volgeladen steekwagen in de straat hadden gezien.

Kort daarop werd de smeerlap gearresteerd. Het lijk van Myriam Schmidt was gevonden, de moeder van de ontvoerde Laura. Ze was Tramnitz door haar eigen speurwerk te dicht op de hielen gekomen. Tot op dat moment had de moordenaar de alleenstaande moeder na zijn daad nog in de gaten gehouden, waarschijnlijk omdat hij kickte op haar verdriet. Bij de arrestatie van Tramnitz werd een groot

aantal foto's en video-opnamen van Myriam gevonden. Daarop was te zien hoe ze flyers met het portret van haar dochter ophing aan bomen of de straten afstruinde waar haar kind voor het laatst was gezien. Haar theorie dat de dader zich had verkleed als bezorger was een schot in de roos geweest. Daarom had Tramnitz haar uit de weg willen ruimen, voordat ze ermee naar de politie zou stappen. Door puur toeval had iemand gezien hoe hij haar lijk in een boothuis bij het Teltow-kanaal wilde laten verdwijnen, waarmee Myriam uiteindelijk toch nog de moordenaar van haar dochter en ten minste één ander kind had ontmaskerd. Onder druk had Tramnitz de politie naar de lijken van Laura en een zesjarig jongetje uit de Berlijnse wijk Pankow geleid. Over het lot van Max zweeg hij echter als het graf.

'Kom, ik moet je iets laten zien.'

Till sjokte voor Skania langs naar de badkamer, trok het wastafelkastje open en pakte er een bus luchtverfrisser uit.

'Fébrèze?' vroeg Skania verward.

'Antimonsterspray,' antwoordde Till, waarmee Skania niet echt geholpen was.

'Ik heb zo'n anderhalf jaar geleden een fout gemaakt door Max een griezelig verhaal te vertellen voor het slapengaan. Dat wilde hij graag, want hij had *Vaiana* gezien in de bioscoop en was bang voor het lavamonster Te Ka. Toen wilde hij ook een eng verhaal van mij horen. Ik weet het, ik weet het: ik had hem niet moeten vertellen over het monster met de groene ogen dat in de kast zat. Van toen af aan kwam hij elke avond bij ons in bed liggen, tot ik hem vertelde dat ik in de spookwinkel een antimonsterspray had gekocht.'

Till schudde met de spuitbus met de geur 'Sleep Serenity-lavendel'.

'Ik heb hem uitgelegd dat hij veilig kon gaan slapen als je dat spul in de kasten en op het bed spuit. Dan kon hem niks overkomen. En hij geloofde dat.'

Er sprongen tranen in zijn ogen. 'Elke avond heb ik het in zijn

kamer gespoten. Daarna werd hij 's nachts niet langer wakker en kroop hij niet meer bij ons in bed. Sindsdien sliep hij door. Max was niet meer bang.'

'Till!

'Denk je dat hij zijn ontvoerder ook om antimonsterspray heeft gevraagd?' Zijn stem brak. 'Weet je, ik lig steeds maar naar het plafond te staren en dan hoor ik Max roepen om antimonsterspray, omdat hij zo bang is. Maar er is niemand die het hem brengt. Er is geen spray. Alleen het monster zelf...'

'Max is dood!' zei Skania met stemverheffing.

'Dat weet ik!'

Till kwakte de fles tegen de spiegel, waar wonderlijk genoeg niet één barstje in verscheen.

'Ik wéét dat hij dood is,' zei hij met een stem die met elk woord luider werd, tot hij tegen zijn zwager brulde: 'Maar ik moet het zien, zijn lijk! Ik moet Max begraven, begrijp je dat dan niet? IK MOET HET ZEKER WETEN!'

Hij beende snel de badkamer uit, en Skania liep achter hem aan.

'Ja, natuurlijk begrijp ik dat. Dat wil ik net zo graag als jij – of Ricarda.'

'Je zus is bij me weggegaan. Met Emilia.'

Skania nam Till vol medelijden van top tot teen op. 'Dat weet ik. Ze heeft het me verteld. Maar wees eerlijk: dat kan toch geen verrassing voor je zijn geweest? Moet je jezelf nou zien. Je laat je gaan. Je verwaarloost jezelf. Je ziet de waarheid niet onder ogen.'

'Wat is de waarheid dan?'

Zijn zwager hief zijn armen ten hemel. Till zag zweetplekken zo groot als bierviltjes onder Skania's oksels.

'Als die smeerlap ons niet vertelt waar we Max kunnen vinden...'
Skania schraapte zijn keel. 'Ik bedoel, je weet hoe het bij die andere kinderen is gegaan. Je hebt de politierapporten kunnen lezen. Als hij ons niet naar die lichamen had geleid, hadden we die arme zielen nooit gevonden, zo goed had Tramnitz ze begraven. Diep onder die

oude stortplaats; zelfs de lijkhonden sloegen niet aan. Maar sinds hij vastzit...'

Praat hij niet meer. Laat niets los. Zwijgt.

Till sloot zijn ogen.

Op advies van zijn advocate zweeg Tramnitz sinds zijn eerste bekenenis. En daarmee liet hij Till achter in de allerergste toestand: onzekerheid. Maar omdat ze nu eenmaal in de rechtsstaat Duitsland woonden, was zelfs dreigen met martelen al strafbaar. Ook bij een monster. Ze konden niets doen om dit beest aan het praten te krijgen.

Niets, behalve...

Till kreeg een idee. Het was absurd, belachelijk bijna, volstrekt onbespreekbaar. Maar toch was dit het eerste ideeetje dat hem sinds lange tijd weer eens wist te prikkelen.

'Wat zou u met de verdachte doen als u de kans kreeg?'

'Hoe zeker zijn we ervan dat Tramnitz de dood van mijn zoon op zijn geweten heeft?' vroeg hij aan Skania.

'Ons vermoeden lag tot nu toe bij negennegentig procent. Maar sinds een uur weten we het honderd procent zeker.'

'Hoezo?'

'Ze hebben iets gevonden,' zei zijn zwager. 'Daarom ben ik eigenlijk hier.'

Till werd misselijk. Alles om hem heen begon te draaien en hij moest zich vasthouden aan de stoel die hij voor de televisie had gezet.

'Wat dan?' vroeg hij, en alleen al die twee woordjes kostten hem de grootste moeite.

Wat hebben ze gevonden?

Skania opende zijn vuist, en in eerste instantie kon Till niet zien wat daarin lag. Door de jaloezieën viel het stoffige licht onder zo'n ongunstige hoek de kamer in dat hij erdoor verblind werd. Bovendien was het voorwerp in Skania's hand wit en klein... *en van plastic!*

'Luke Skywalker,' fluisterde Till terwijl hij achteruitdeinsde, alsof

het legopoppetje in Skania's hand besmettelijk was. 'Waar is die gevonden?'

'Op het nachtkastje van Tramnitz. Toen hij naar de operatiekamer werd gebracht. De smeerlap had zijn trofee in het gekkenhuis open en bloot uitgesteld. En dan is er nog iets.'

'Nog meer bewijs?'

'Zou kunnen.'

Skania trok de plooi in zijn onderkin nog verder uit.

'Er gaan geruchten. Via de gevangenistamtam, zeg maar.'

'Wat voor geruchten?'

'Het schijnt dat Tramnitz ermee te koop loopt dat hij in de kliniek een dagboek over zijn daden bijhoudt.'